GAZETA LWOWSKA

W Poniedziałek — N$^{ro.}$ 80. — 18. Lipca 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— *Z Wiédnia d. 5. Lipca.* —

Gazety Medyiolańskie z d. 27. Czerwca zawieraią z Pawii z dnia wspomnionego co następuie: »Z prawdziwym żalem donieść musiemy, że spokoyność i porządek, od dawna w têm mieście panuiące, w d. 23. t. m. naruszone zostały przez zdarzenie, do którego niekiedy rozogniona imaginacyia młodzieży staie się powodem. Władza prowincyyna kazała w d. 17. Czerwca poprzylepiać publiczne uwiadomienie, przeznaczaiące mieysca do kąpania się w kanale, zakazuiąc tego na innêm mieyscu. Ponieważ Władza ta dowiedziała się, że niektórzy z młodzieży, pomimo zakazu, kąpią się w niebezpiecznêm mieyscu na kanale, a nadto przez bliskie położenie tegoż przechadzek daią publiczne zgorszenie, zatem daia rozkaz żandarmeryi, aby téy rozpuście zapobiegła. Ta, zastawszy dziesięciu młodzieży kąpiących się w spomnionêm mieyscu, zaprowadziła ich do domu Delegacyi. Na tę wiadomość zebrało się mnóstwo ludzi młodych, którzy zaiąwszy ulice wiodące do wspomnionego gmachu, nalegali na Rektora, by niezwłocznie wyiednał uwolnienie ich towarzyszów, i nieważaiąc, że wrazie nawet lekkich przewinień potrzeba znać sprawców i imiona ich zapisać, w swoim młodzieńczym zapale, niedozwalaiącym zastanowienia, kupiąc się coraz bardziey, stanęli przed domem Delegacyi i napastowali stoiącego na straży przed bramą żołnierza. Od przymówek przyszło do tego, iż poczęli rzucać kamieniami, przez co zmusili straż bronić się i burzycieli spokoyności wystrzałem z broni odeprzyć; przyczem dwóch z tych młodzieży zabito a niektórych raniono. Za nadeyściem większéy siły zbroyney iak i przedsięwzięciem środków przez cywilne i woyskowe Władze rozproszono tłum i przywrócono spokoyność, która w nocy iak i dnia następuiącego (24.) niebyła iuż zaburzoną, a w dniu tymże powróciła młodzież do swoich nauk, uczęszczała na zwyczaynie prelekcyie, które d. 25. przepołudniem odbyły się.

Jednakże wieczorem dnia tegoż nie rozważna i zapalona młodzież ponowiła swą nieprzyzwoitość przeciwko straży przed domem Delegacyi i przeciwko patrolowi, co dało powod znowu do wystrzałów, które cztérech burzycieli raniły. Odtąd zapobieżono wszelkiemu skupianiu się, dzień 26. iak i noc następna minęły spokoynie, i mamy nadzieię, że sceny, któryche śmy byli świadkami iuż się nie ponowią, i że młodzież ucząca się słuchaiąc rozstropnych przełożeń, dobrym porządkiem i powodowaniem starać się będzie swą nierozstropność naprawić, w przekonaniu, że skutki takiey rozpusty zawsze samym sprawcom naywięcéy szkodzą.

Dyrekcyia pierwszéy Austryiackiey kassy oszczędności ogłasza:

§. 11. Statutów pierwszéy Austryiackiéy kassy oszczędności stanowi:

Interessanci, którzy dla powiększenia swego kapitału, należące się im procenta w półrocznych terminach cd d. 7. do 21. Stycznia, i od 7. do 21. Lipca nie odebrali, takowe procenta będą mieli sobie iako nową składkę do kapitału porachowaną, i od tego powiększonego kapitału podług §§. 7 i 8 znowu będą mieli liczone procenta.

Zapis procentów w książkach kassy oszczędności sporządzonych na kapitały interesowanych, regularnie się odbywa, bez notowania tego zapisu w książeczkach interessentów, przez coby interessent w wyżey wspomnionych terminach stanąć musiał.

Ten zaś interessent, któryby dla wpisu procentu lub podniesienia procentu w wykazanych terminach chciał stanąć, zechce do tego wybrać Poniedziałek, Srodę lub Piątek, aby w innych trzech dniach tygodnia, przeznaczonych na składkę przy wielkim nacisku nie wiele tracił czasu.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Portugaliia.

Król z uwagi, że wiele dawnych ustaw z teraźnieyszemi obyczaiami i zwyczaiami nie zgadza się, własnem Król. rozporządzeniem zniosł wszystkie ustawy zakazuiące. Ustawy tylko zakazuiące wprowadzać szpad w laskach, pistoletów kieszonkowych i mocnych napoiów w swoiey pozostaią mocy; inne dotąd zabronione przedmioty mogą być wprowadzane do portów Lizbony lub Oporto za opłatą cła stosownie do wagi lub wartości. Art. 5. wspomnionego rozporządzenia roz-

)(

ciąga te dobrodzieystwa do wysp Azorskich, Madery i Zielonego przylądka. Inne rozporządzenie zniża do połowy opłaty od wywozu soli i wina.

Król oprócz tego, iż swemi wyrokami uwolnił od opłaty rybołostwo na lat 10 w Portugalii i przyległych wyspach; rozkazał zarządowi składów zboża w Lizbonie, zaliczyć włościanom summy iakich aż do zniw potrzebować będą, aby nie wpadli w ręce lichwiarzów; za co ci włościanie odstawią zboże do składów miasto wypłaty pieniężney; nakoniec wszystkim Władzom zalecono naywiększą baczność, zapobiegać przemycaniu obcego zboża, co szczególniey w okolicy Oporto dziać się zwykło.

Pod d. 4. Czerwca wyszło rozporządzenie do utworzenia »Junty Król. pożyczki« do którey wezwany będzie Wydział wierzycieli Stanu, a który zaiąć się ma wynalezieniem środków do opłacania i umorzenia długów Stanu, i ustaleniem kredytu.

Hiszpaniia.

Gazeta Madrycka udziela następuiącey odezwy Rządu w Paraguay.

»Mieszkańcy Paraguayscy! Woyska wiodącę woynę w Peru, dla większego ustalenia naszego systematu były to zwycięzkiemi to zwyciężonemi. Naymnieysza klęska zniewalała nas, stawić się zwycięzcy iako części przemagaiącey; dzisiay wskazuie nam to postępowanie, iakie zachować powinniśmy. Od wypadków w Grudniu wydane są rozkazy na granicy, aby wszyscy ci, którzy zostali pokonani, lub którzy haniebney kapitulacyi swych Dowodców nie chcieli podpisać byli przyymowani. Nieszczęście zasługuie na uwagę czułego człowieka, a ieżli ich położenie wymaga naszey baczności, tedy ich nędza żąda także, abyśmy ich iako przyiaciół i braci przyięli. Jeśli ieszcze nie czas, abyśmy naszym związkom większą nadali rozciągłość, tedy przynaymniey niepowinniśmy zapominać obrony oyczyzny, ponieważ, gdy się damy uwieść, będziemy musieli walczyć z dolegliwościami, o które nierozstropność inne prowincyie przyprawiła. Mieszkańcy Paraguayscy! Jesteśmy dla świata podziwieniem; dozwolcie utrzymać się nam przy tey sławie, którą nabyliśmy przez nasze cnoty! Pokoy i przyiaźń! i śmierć każdemu, ktoby nas chciał niepokoić! Takiem niechay będzie nasze godło! Tak myśli Rząd; polegaycie na nim, ieżli chcecie na dal być szczęśliwymi.«

»Asomption, d. 8. Stycznia 1825.«

»Dr. Francia.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Bil maiący zamiar polepszenia sądów przysięgłych otrzymał potwierdzenie Króla.

Bil do podniesienia płacy sędziów odczytany został po drugi raz w Izbie Wyższey d. 24. Czerwca.

W Izbie Niższey na wniosek P. Robertsona zaszło trzecie odczytanie bilu za spisywaniem okrętów. Jedna klausula w tymże, wymierzona iest przeciwko związkom i klubom robotników w warsztatach okrętowych, a druga przeciwko maytkom, szczególniey przeciwko tym w portach, co handluią węglami. Na mocy tey klausuli może Rząd dozwolić sternikom swe okręty w zagranicznych portach naprawiać, kiedy robotnicy Angielscy wzbraniaią się robić, iakoteż Angielskim okrętom, tyle wziąć obcych maytków, ile im potrzeba, wrazie gdy kraiowi nie chcą wsiadać na okręt. Z wykazu przełożonego przez Kanclerza Izby skarbowey okazuie się, że w roku 1822, 9111; 1823, 9173; 1824, 9251, a w roku 1825, który P. Robertson nazwał zgubnym dla handlu kraiowego wypłynęło z Anglii 11731 okrętów. W roku 1823 wybudowano i zapisano w portach Angielskich 780 okrętów kupieckich bioracych 67144 beczek, 1824, 847 okrętow o 86028 beczkach, i 1825; 1011 okrętów, których ciężar przenosi 100000 beczek.

Francyia.

Król rozporządzeniem swoiem z d. 26. Czerwca mianował Xięcia Croy-Soire Kapitanem pierwszey kompanii Król. gwardyi przyboczney, która teraz otrzymała imię kompanii Croy.

Wynagradzaiąc długie i zaszczytne posługi Xięcia Havre, iako Kapitana gwardyi, dozwolił Król. szczególną uchwałą, aby tenże połączonych z tytułem Kapitana gwardyi prerogatyw, po swoiem uwolnieniu używał.

Xiąże Salerno przybył do Paryża w nocy d. 27. Czerwca w towarzystwie Xięcia Orleańskiego, który wyiechał na przeciw niego do Fontanebleau.

Akademiia pięknych sztuk, mianowała swym Członkiem P. Ingres w mieyscu zmarłego Denona; współubiegaiącym się był P. Horacy Vernet.

Uchwała Prefekta Niższego Renu z d. 15. Czerwca, względnie wykonania Ustawy z d. 27. Kwietnia (wynagrodzenia wychodzców i t. d.) zaleca: Art. 1. i 19. Ustawy z d. 27. Kwietnia 1825 przeznaczony termin poczyna się w Departamencie Niższego Renu w d. 5. miesiąca następuiącego Maia. Art. 2. Tenże sam termin trwa dla interesowanych w Królestwie do 4. Maia 1826 włącznie; dla innych państw Europeyskich do d. 4. Listopada tegoż samego roku włącznie; zaś za Europą; do d. 4. Maia 1827 równie włącznie.

Zamek Marrac pod Baionną, sławny z pobytu Buonapartego tamże w roku 1808) spalił się zupełnie w d. 28. Czerwca.

Zjednoczone Niderlandy.

Król, na prośbę Ministra Spraw Zewnętrznych, Jenerała Majora Hrabiego Reede, uwolnił go od obowiązków dotychczasowych, a mianował go oraz Jeneralnym Intendentem Królewskich pałaców i Członkiem pierwszéy Izby Stanów Jeneralnych.

W Bruxelli znayduie się teraz niedawno do Europy przybyły naczelnik dzikiego pokolenia w Brazylii, Puris, z dziećmi i żoną.

Niemcy.

Król Jegomość Bawarski, ziadłszy obiad u W. Xięcia w Karlsruhe, przybył w d. 29. Czerwca do wód w Baden.

Na posiedzeniu drugiéy Izby Deputowanych Bawarskich w d. 17. Czerwca zdano w imieniu drugiego Wydziału sprawę z poboru i wydatków przy zarządzie regaliów Państwa i instytutów od roku 1819/20 do 1822/23. Z tego udzielamy, co następuie: I. Sól i kopalnie, roczny dochód w przecięciu 2,240,880 ZR.; podług przełożenia budżetu wynosić miał 1,811,000 ZR.; zatém we czterech latach więcéy 1,619,523 ZR.. II. Mennica: roczny dochód 5025 ZR., budżet przekładał 8,000 rocznie, zatém w czterech latach zmnieyszyła się ilość o 11,900 ZR. III. Poczta: roczny dochód 312,353 ZR.; dochód zatém roczny zmnieyszył się o 31,646 ZR. IV. Loteryia: roczny dochód 1,136,549 ZR.; podług budżetu 1,000,000 ZR.; zatém większy dochód o 136,549 ZR. V. Dziennik ustaw i powszechnych wiadomości: roczny dochód 20,700 ZR.; podług przełożenia miał on czynić rocznie 39,000 ZR., zatém we czterech latach ubytku 73,200 ZR. — Ogólna summa regaliów Państwa i instytutów podług ustawy finansowéy rachowana była we czterech latach na 12 mil. 808,000 ZR.; atoli w ostatnich czterech latach ukazał się dochód, iakoto: z r. 1819/20 na 3,292,721 ZR., z 1820/21 na 3,953,213 ZR., z 1821/22 na 4,161,922 ZR., z 1822/23 na 3 mil. 455,058 ZR. We czterech latach razem 14 mil. 862,916 ZR. 20 3/4 kr. Zatém w ciągu lat czterech ukazało się więcéy o 2 mil. 54,416 ZR. 20 3/4 kr. dochodu.

Królestwo Ichmość Wirtembergscy powrócili z Paryża w d. 30. Czerwca w południe do Stutgardu.

Prussy.

Xiążę i Xiężniczka Fryderyka Niderlandzka wyiechali do Bruxelli. Król Jegomość i rodzina Królewska odprowadzali ich aż do Magdeburga, gdzie stanęli w d. 25. Czerwca.

Rossyia.

N. Cesarz rozkazał, aby Poseł Rossyyski przy Stolicy Świętéy zawierzytelniony rozdawał corocznie 5,000 rubli pomiędzy nayzdatnieyszych młodych artystów Rossyyskich uczących się w Rzymie. Ci, powinni kopiiować nayle̗psze malowidła szkoły Rzymskiéy.

Piasek złoty wydobywany corocznie w Jekaterynburgu i iego okolicach, zawiera podług naynowszych wiadomości, nieznaydowany dotąd w Rossyi kruszec, który w myciu przedstawia się iak platyna.

Turcyia.

Dokończenie zdania sprawy Majora Bandiera, z dodatkami, przerwanego w przeszłym Nrze.

»W d. 17. nic ważnego nie zaszło. W d. 18. popłynęła fregata Angielska Sybilla pod Kapitanem Pechel i Angielska korweta do zatoki Nawaryńskiéy i stanęły tamże na kotwicy. Dowódzcy tych dwóch okrętów, wysiedli na ląd, odwiedzili Ibrahima Baszę, i powinszowali mu zwycięztw przez iego woyska odniesionych. W d. 19. popłynęli daléy do Korfu.*)

»W d. 20. rano przy dość silnym wietrze półnoenym i podniesieniu się morza, opuściłem zatokę Modońską i w towarzystwie Amaranthy popłynąłem do Nawarynu, gdzie około południa zarzuciliśmy kotwicę. Okręty kupieckie przeznaczone do przewiezienia tameczney osady, nie mogły przed wieczorem d. 22. dla wiatrów przeciwnych stanąć przed Nawarynem, a w dniu wspomnionym zawinął także bryg woienny Angielski, dla upomnienia się o okręt kupiecki, zabrany przez Egipcyian, ponieważ chciał obleżoną twierdzę w żywność zaopatrzyć.«

»W d. 23. rano prosił mnie Ibrahim Basza i Dowódzcę Amaranthy, abyśmy byli obecni przy wyyściu Greków z Nawarynu i ich wsiadaniu na okręty. Zdziwiliśmy się nad porządkiem, z iakiem obeymowano twierdzę i nad karnością woysk Egipskich. Nikt przeciwko Grekom naymnieyszéy nie dopuścił się nieprzyzwoitości; i chociaż w kapitulacyi zawarto było, aby załoga złożyła broń, iednakowoż Ibrahim Basza, będąc obecny wyyściu na czele swoich woysk, wszystkim, którzy o to prosili, dozwalał zatrzymać broń, tak, że prawie trzecia część załogi zbroyno wsiadła na okręty. Ibrahim Basza kazał sobie przedstawić wszystkich naczelników załogi, między którymi

---

*) Gdzie, iak wiadomo, Lady Adams, małżonka Lorda Wyższego Kommissarza wysp Iońskich, wsiadła na fregatę Sybillę, dla udania się do Tryiestu. P. D. A.

byli: Kapitan Tatrako (ieden z naywaleczniejszych Kapitanów Moreockich) i syn Petra Beja Mayny. Ibrahim obrócił się do tych dwóch i oświadczył, iż zatrzyma ich w swoim obozie iako zakładników, dopóki nie będą uwolnieni Baszowie: Selim i Ali, od czasu zaięcia Napoli di Romania nieprawnie przez Greków trzymani. Poczém udał się do swego namiotu i prosił mnie oraz z Dowódzców angielskiego bryga i francuzkiéy galioty póyść za nim. Gdy iuż byliśmy w namiocie, rzekł do nas, iż do repressaliów tych zmuszony przez niedotrzymanie słowa Greków, atoli dał nam uroczyście swe słowo honoru, iako Oficerom trzech pierwszych Mocarstw Europeyskich, iż po uwolnieniu obudwóch Baszów odeszle także obudwóch zakładników Tatraka i syna Beja Mayny, którzy tymczasem szczególnieyszego obchodzenia się doznawać i z iego kuchni stół mieć będą«

»W d. 23. w południe wsiadło woysko Greckie, w liczbie 1,100, na Austryiacki i dwa Angielskie okręty kupieckie, które zaraz umówiwszy się pod zasłoną obiedwóch galiot: Arethuzy i Amaranthy wyszły pod żagle. Maiąc wiatr pomyślny iuż o godzinie 10 wieczorem stanęliśmy w zatoce Koronu, w północno-północno-wschodniéy stronie tegoż miasta. Ponieważ tu iuż nie mieli się czego obawiać Grecy od okrętów Tureckich, oddzieliliśmy się od okrętów kupieckich, które popłynęły do Kalamata, i udaliśmy się do Smyrny.«

»W d. 24. rano spotkałem bryga woiennego Spezziockiego, którego Kapitan przybył do mnie na pokład i pytał się, co się w Nawarynie dzieie. Opowiedziałem mu wszystko. Niezmiernie był pogrążony nad losem swoich ziomków, których wewnętrzne niezgody, iak mówił, więcey się obawiać każą, iak woyska Egipskie. Wspomniony Kapitan zapewniał mnie, że sam uda się do Kałamaty i starać się będzie o wypuszczenie obudwóch Baszów przeciwko kapitulacyi przez Greków zatrzymanych, aby tym sposobem osiągnął przyrzeczone w takim razie przez Ibrahima uwolnienie Tatraka i syna Beja Mayny, bardzo przez Greków szacowanych.«

Dodatki:

(*A.*)

Kapitulacyia twierdzy Navaryna, zawarta w d. 18. Maia 1825 między Ahmedem Efendi ze strony Ibrahima Baszy, i trzema Greckiemi Deputowanymi ze strony załogi Nawarynu:

Art. 1. Załoga Nawarynu odda twierdzę, wraz z działami, amunicyią, bronią i zapasami żywności upoważnionemu do tego Egipskiemu Kommendantowi w dniu, w którym okręty Europeyskie będą gotowe wziąć woysko Greckie.

Art. 2. Załoga weźmie z sobą ruchomy maiątek, a broń złoży.

Art. 3. Załoga wsiedzie na Austryiackie i Angielskie kupieckie okręty i popłynie do Kalamaty.

Art. 4. Dowódca Austryiackiéy galioty Arethuzy i Francuzkiéy galioty Amaranthe, będą wezwani, zasłaniać załogę Nawarynu aż do Kalamaty dla bronienia oney przeciwko wszelkiemu napadowi.

Art. 5. Ogień powinien natychmiast z obu stron ustać.

W obozie Egipskim pod Modon d. 18go Maia 1825.

(*B.*)

Wykaz znayduiących się w twierdzy Nawarynie amunicyi i zapasów żywności przy wniyściu Egipcyian w d. 25. Maia:

Działa: żelaznych 36funtowych 5; kruszcowych 24funt: 2 (iedno niezdatne), detto 2 żelaznych; kruszcowych 18funt: 7; żelazne 16funt: 1, detto kruszcowych 3; żelaznych 12funt: 2, detto kruszcowych 6, (iedno niezdatne): żelazne 9funt: 1, detto kruszczowych 4; żelaznych 6funt: 8, (iedno niezdatne), detto kruszcowych 5; razem 46.

Moździerze kruszcowe: 12funtowy 1; 9ciocalowych 3; 8miocalowych 2 (ieden niezdatny).

Amunicyia, broń i zapasy: Beczek prochu 62; skrzyn 32 z ładunkami do broni; kul działowych 2,500 różnego wagomiaru; bomb 150; sztab ołowiu 51; broni różnego rodzaiu 1,100, między temi niektóre Europeyskie z bagnetami; 600 pistoletów; 120 szabel. Żywność złożona z z zucharów, mąki, owoców strączkowatych, oliwy i solonych ryb, wystarczała blisko na miesiąc; wody w cysternach na dni 14.

(*C.*)

List Ibrahima Baszy do C. K. Majora Bandiera, Dowódzcy Arethuzy:

„W obozie pod Nawarynem d. 1. Shwall w r. Hedszyry 1240 (19. Maia 1825)“

»P. Kommendancie! Załoga Nawarynu, która właśnie kapitulowała, obawia się być napastowaną przez woysko Tureckie, gdyby się lądem na mieysce przeznaczenia swoiego miała udać, i ztąd żądała być przewiezioną morzem do Kalamaty. Zezwoliłem na to, i by ią także przeciw flocie Tureckiey zabezpieczyć, proszę WPana, takową stosownie do iego życzenia odprowadzić do Kalamaty.«

»P. Komendancie! Czyniąc tę usługę ludzkości zobowiążesz mię WPan osobiście.«

»Mam zaszczyt pozdrowić WPana!«

»Ibrahim Basza.«

Redakcyia Józefa Bensy; Druk Pillerow.